

LAWNIK (51) *sb m*

-a- (26), -ã- (7); -a- *ForCnR, BielKom* (2), *SarnStat* (20), *VotSzl*; -ã- *GroicPorz* (5), *HistLan*; -a- : -ã- *GostGosp* (2 : 1).

sg *N* ławnik (8). ◇ *pl N* ławnicy (13). ◇ *G* ławników (12), -ów (8), -(o)w (4). ◇ *D* ławnikom (2); -om (1), -(o)m (1). ◇ *A* ławniki (2). ◇ *I* ławniki (12), ławnikami (2); ławniki : ławnikami *SarnStat* (2 : 2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI w.

1. *praw.* Członek sądu ławniczego, radny; *iuratus BartBydrg, Cn; scabinus Cn, SarnStat; assedo, assessor, centumvir Cn* (49) : A tedy Mądry [...] pocznie z ijnymi ławniki tę rzecz rozważać *ForCnR Ev; GroicPorz B4*; A z win przereczoného łądu nálezego Wóyt nález ná część nálezę czwórzy winy/ á piąto ná Láwniki ma wyciągąć [*pro scabinis praeditis JanStat* 1021]. *SarnStat* 956, 955.

W połączeniu z określeniem miejsca działalności (10): *Przi ktorym kupie i litkupie bel Sliachetny Maciey Liewińki Lawnik powiathu Mirachowskiego. ZapKościar 1580/6; Czwarti swadek Iako wczuiwy bartofz Lawnyk łzewłzi Suleczina lath mu 80 ZapKościar 1584/53, 1580/12v, 1582/40v, 1583/37, 1584/39v, 52v* (10).

W połączeniu z imieniem i nazwiskiem (6): Iako slachetny Pán Ian Suchowłki a lawnyk powyatu Myerachowłke⁸⁰ Lath mu 70 temy slowy zefnal pot przifzęgą swoyą *ZapKościar 1584/52v, 1580/6, 12v, 1582/40v, 1583/37, 1584/53.*

W połączeniach typu szeregowego z nazwami urzędników (30): *Wzyawłchy thą łprawą od nyego pan Woyth zlawnyky Zophia knyemv przywefłcz rołkazali LibMal 1554/186v, 1551/161v; GroicPorz k3; s przyzwoleniem Rádziec łthárłzych álbo Láwnikow Rádá ma być wybieraná od Woiewody BielKron 370v; HistLan E; ZapKościar 1587/72, 1589/87, 87v [2 r.]; ActReg 17; GostGosp 114; y z Wielmożnémi Woiewodámi/ Kálztelanmi/ Podkomorzmi/ Komorniki/ Sędziámi/ Podłędki/ Pány/ Rycérztwem/ z Szłáchtą/ Ráycmi/ Wóytmi/ Láwniki/ Przysięglémi Miałt/ z Sołtyłmi y Vrzędniki wśi/ y mieyfłc kołdych/ áwo ze włzytkimi wczyniliłmy ziazd y Séym SarnStat 954, 270, 622, 651, 953 [2 r.], 954 [4 r.]* (18); *VotSzl D3v.*

Zwroty: »ławniki posadzić; ławnicy na sądzie zasięda« (1; 1): *GroicPorz 1v*; A iefłize wedle Niemieckiego práwá álbo Mieyfłckiego, to iest, gdy *cum plebeio*, tedy Wóytá y Láwniki niech pořádzi. *SarnStat* 651.

»stanąć oblicznie przed ławniki« (4): Anno domini 1582 die vero 18 Iuny Stanawłzy przed namy oblicznie soltífzem legą y przed ławniky [...] zeznaly [...] if mu poziczł 40 grziwien *ZapKościar 1582/87v, 1587/72, 1589/87, 87v.*

»ławnikow wybierać« (1): [*król Kazimierz*] fiedmi ławnikow s przyległych miałt/ przez łprawcę ktemu nálezónego/ dopuścił wybierać. *BielKron* 374v.

»zeznać przed ławniki« (1): *Wawrzinyecz z livtomyrłka łzin nyeyakiey pyefłczkowey zeznal przed panem Woythem y przed Lawnyky nyłz go męczono yłz wkradł konya na Nowey Grobly LibMal 1551/161v.*

Zestawienia: »panowie ławnicy« (5): *Item Rołkazala abi pyenyadze sełfłcz wyardunkow kthore myala zwifługi, y łchathi yey włfythkye vbogym lyudzom rozdano. Czo panom lawnykom poruczila*

Sepulta viva et palo transfixa die et anno quibus supra. *LibMal* 1548/138v; *ZapKościer* 1580/12v, 1583/37, 39, 1584/39v.

»ławnik ziemski« (1): a tak łzye tą rzełzcz [!] stała: yłz Panowye ławnyczy syemłczy, vgode vczenyely *ZapKościer* 1583/39.

Szereg: »ławnik, (albo) przysięźnik« [szyk 1 : 1] (2): *BartBydg* 137b; *PRzyfyęźnicy álbo Ławnicy fą Perfony ná Sądzie łyedzące [sentencyją sędziemu najdują]* *GroicPorz* dv.

Przen: *O Kurii rzymskiej* (1) : Papież [w Rzymie] z Ławniki łwymi ná fkále głębokiey y wyfokiey w Kołćiele Bożym łyedźi *OrzList* h2v.

2. *Prawdopodobnie zarządzający folwarkiem* (2) : chłopom ták zboże ná naśienie dawác: Ławnicy niechay wezmą/ y łami niechay śiewu doyźrzą co wyśieie ktory *GostGosp* 106, 108.

Synonimy: 1. przysięgly, przysięzca, przysięźnik; 2. ekonom, gasztult, rządca, sprawca, szafarz, urzędnik, włodarz.

Cf [**ŁAWICZNY**], **ŁAWNICZY**

TK